

KB یعنی رادیو
نماینده در ایران، عزرا، م. حاکم و
اولاده لیمنید (نحصاری) تهران ایران

اخبار

■ صفحه ۱۶ ■ سال بیست و ششم ■ شماره ۷۴۰۵ ■ سه شنبه ۷ مرداد ۱۳۹۹ ■ ۷ ذی الحجه ۱۴۴۱ ■ ایران قرن سی و هفت

تاریخ مختصر احزاب سیاسی
یا
انقراض قاجاریه
تالیف آقای ملت، انصاری
چنداول
از چاپ بیرون آمده در کتابخانه دانش و این سینا پور و شریب
بها، با جلد قوی و کاغذی بازره، تومان است (۱۳۰۱)

داستان امتیاز نفت شمال

لیلا ابراهیمان/ آغاز ماجرا به نیمه دوم سال ۱۳۲۲ برمی گردد؛ مذاکرات درباره امتیاز نفت شمال از آبان ماه سال ۱۳۲۲ در زمان نخست‌وزیری سهیلی و به صورت مخفی شروع شد ولی بعدها این راز از پرده برون افتاد و روزنامه‌ها درباره آن نوشتند. در فصل پاییز نمایندگان از کمپانی‌های مثل، سینکلو و استاندارد و اکوم به ایران آمده بودند؛ می‌خواستند با نمایندگان دولت درباره تحصیل امتیاز نفت در نواحی شمالی و جنوب شرقی ایران مذاکره کنند. ایران هم دو کارشناس آمریکایی به نام‌های هوور و کرتیس را برای مشاوره به تهران دعوت کرده؛ فرمول معروف آنها پنجاه- پنجاه یا

کافئار از ده رأس هیأتی از شوروی به ایران آمد. او درخواست دریافت امتیاز انحصاری بهره‌برداری از نفت کل استان‌های شمالی را به دولت ایران ارائه داد؛ شوروی به دنبال آن بود که جای پای حضور خود در ایران را محکم کند. کافئار از ده در دیدار با محمدرضا شاه از آینده ایران و شوروی گفت که در گرو این قرارداد است اما واکنش ایران این بود که پیش از استقرار صلح نباید به هیچ کشور خارجی امتیاز داد. او در مصاحبه‌ای مطبوعاتی در ۲۴ اکتبر ۱۹۴۴ در سفارت شوروی درخواست امتیاز را دوباره تکرار و رفتارهای «غیر دوستانه و غیر صمیمانه» دولت ساعدا را تنبیح کرد و در لافافه ایرانی‌ها را به سرنگون کردن دولشان فراخواند. شوروی مدت‌ها بود که به فکر نفت شمال ایران بوده خرداد ۱۳۲۲ این کشور بدون اطلاع ایران و شاه تیمی متشکل از کارشناسان زمین‌شناس، مهندسی معدن و نفت به گیلان و مازندران فرستاد تا درباره چسند و چون ذخایر نفت و گاز ایران در شمال تحقیق کنند؛ گزارش این تحقیق برای استالین شگفت آور بود و برای شاه ایران پیامدهای غیر متعیه‌ای داشت. آنها گزارش کردند که ذخایر نفت شمال کمتر از جنوب نیست؛ زمانی که استالین در شهر باکو به فعالیت انقلابی مشغول بود، این شهر را «بزرگترین شهر نفتی دنیا» می‌خواندند و حالا استالین به فکر باجگیری از ایران بود. اما دولت می‌خواست هر مذاکره با امتیازی به پایان جنگ و خروج قوای متفقین از ایران موکول شود. پاسخ منفی ساعده به پیشنهاد شوروی، کافئار از ده را خشمگین کرده بود و در این بین اعضای حزب توده از تفاوت «امتیاز بد» و «امتیاز خوب» می‌گفتند

و در حمایت از شوروی به خیابان آمدند و از محل ساختمان حزب به سمت ساختمان مجلس راهپیمایی کردند و خواستار استعفا ساعده اعطای امتیاز شدند. کامیون‌های پراز سربازهای ارتش سرخ برای «حمایت» از راهپیمایان به ساختمان مجلس نزدیک شدند؛ تصاویری که شاید شبیه آن را ایرانیان در زمان به توپ بستن مجلس از سوی لیاخوف روس هم دیده بودند. شوروی و حزب توده ورق‌هایشان را رو کرده بودند و کافئار از ده نمی‌خواست دست‌خالی به خانه برگردد؛ حزب توده از سویی و حامیان دست‌راستی سیدضیاء از سوی دیگر پایتخت را در موازنه‌ای شوم نگه داشته بودند؛ و این بار محمد مصدق بود که از استقلال می‌گفت. استعفا ساعده کمترین بهای مخالفت ایران را اعطای امتیاز نفت شمال به روس‌ها بود. البته در دوره سهام‌السلطان بیات (نخست‌وزیر)، طرحی دو فوریتی در هفتم آذرماه ۱۳۲۳ در مجلس تصویب شد که مذاکره رسمی و غیررسمی درباره امتیاز نفت را ممنوع می‌کرد؛ با این طرح کافئار از ده به دست‌خالی و عصبانی ایران را ترک کرد. مصدق بعدا پیشنهاد «استخراج نفت به دست خود ما» را داد؛ اینکه با دولت شوروی برای سلف‌فروشی و سرمایه‌گذاری مذاکره شود. مسأله نفت شمال و امتناع ایران انعکاسی جهانی یافت؛ در کنفرانس یالتا در اواخر سال ۱۳۲۳، ایسدن، وزیر خارجه انگلیس به همتای خود از شوروی اطمینان داد که دولتش مخالفتی با این واگذاری ندارد و وزیر خارجه امریکا گفت که اعطای این امتیاز به بعد از پایان جنگ موکول شود.

از زمان برقراری روابط رسمی دیپلماتیک بین ایران و ژاپن ۹۱ سال می‌گذرد و بدون شک پیچیده‌ترین دوره آن مربوط به سال‌های جنگ جهانی دوم می‌شود. در ابتدای روشن شدن شعله‌های جنگ دوم ایران بی‌طرف؛ با ژاپن پیمان دوستی امضا کرد ولی پنج سال بعد با فشار ارتش متفقین و در اوج زمانی که خلیبان کامیگازی ژاپنی خود را به‌صورت انتحاری به ناوهای امریکایی می‌کوبیدند؛ ژاپن به دشمن ایران بدل شد.

نخستین نشانه‌های شکل‌گیری روابط ایران و ژاپن در قرن جدید به سال ۱۳۰۵ و دوران رضاشاه بازمی‌گردد که نمایندگی بازرگانی ژاپن در تهران افتتاح شد و همین موضوع آغازی بود بر گسترش روابط سیاسی دو کشور تا اینکه در سال ۱۳۰۸ ایران و ژاپن پیمان نامه سیاسی امضا کردند و در سال ۱۳۰۹ «عهد نامه دوست» بین دو کشور بسته شد. ایران هوهانس خان ماسیحیان دیپلمات و مترجم که از ارامنه ایران و ملقب به مساعدالسلطنت بود را به‌عنوان نخستین وزیر مختار در هفدهم تیر ۱۳۰۹ به ژاپن فرستاد و سفارت ایران در ژاپن گشایش یافت. با راه‌اندازی سفارتخانه، روابط ایران و ژاپن در دهه ۲۰ بشدت گسترش یافت

تا اینکه در ۲۵ مهر ۱۳۱۸ (۹ سال بعد از افتتاح سفارت ایران) یعنی حدود یک ماه بعد از آغاز جنگ جهانی دوم و زمانی که ژاپن متحد آلمان بوده؛ ایران و ژاپن با یکدیگر «پیمان دوستی» امضا کردند. این عهدنامه بین شواشی ناگایاماژ بیوسی وزیر مختار ژاپن در تهران و مظفر اعلم وزیر امور خارجه ایران امضا شد. پیمانی که در بند اول آن و باتوجه به روزهای شروع جنگ جهانی دوم نوشته شده بود؛ «صلح خلل‌ناپذیر و دوستی حقیقی دائمی بین کشور شاهنشاهی ایران و امپراطوری ژاپن و همچنین بین اتباع‌شان برقرار خواهند بود.» اما این جمله عملاً ۵

نام امریکایی فرانکلین، پس از حملات کامیگازی خلیبان ژاپن

سال بعد با اعلان جنگ ایران به ژاپن زیر سؤال رفت. به‌دنبال اشغال ایران در سال ۱۳۲۰ و با فشار ارتش متفقین ایران در ابتدا در سال ۱۳۲۱ سفیر خود از توکیو را فراخواند و روابط دیپلماتیک دو کشور قطع شد و در نهم اسفند ۱۳۲۳ رسماً به ژاپن اعلام جنگ کرد، اگرچه که هیچ وقت و در هیچ جبهه جنگی درگیری بین ایران و ژاپن رخ نداد. البته با پایان جنگ جهانی دوم ایران بعد از حضور در کنفرانس صلح سانفرانسیسکو با ژاپن دوباره عهدنامه صلح امضا کرد و سفارتخانه‌های دو کشور روز ۱۰ آبان ۱۳۳۲ بازگشایی شد.

پایان «انترکسیون»

تهیه و تنظیم: حسن مجیدی

اعدام پزشک احمدی پایان «انترکسیون»

تقاضایی دارد اظهار کند، قلم و کاغذ خواست و شرحی نوشت که از این قرار بود.
■ آخرین نامه پزشک احمدی این حکم غیر قابل قبول شما در تاریخ ۲۲/۷/۲۳ که ساعت پنج و نیم صبح اظهار می‌دارید، اولاً لازم بود قبلاً نتیجه حکم دیوان عالی کشور را به بنده اعلام دارید، تاکنون تا این ساعت نشده چون مستندات حکم بدوی جعل و تزویر بوده و نسبت به مفاد حکم صادره جدا معترض و تقاضای رسیدگی دارم. طبق شش ۳ و ۴ از ماده ۴۶۶ قانون اصول محاکمات جزایی راجع به اعاده دادرسی دلایل اثبات جعل و تزویر در ضمن لایحه اعتراض در ظرف ۱۰ روز به دیوان کشور خواهم کرد. ضمناً آقایانی که اسامی آنها را در این ورقه نوشتم حاضر فرمایند، امانتی نزد بنده هست در حضور آقای دادستان تقدیم دارم.
۱- نماینده سفیر کبیر جمهوری دولت امریکا
۲- سفیر کبیر بریتانیای کبیر
۳- نماینده سفیر کبیر دولت شوروی
۴- آقا شیخ علی مدرس مقیم خیابان

خانی آباد ۵- حاجی سید محمد حسین قنات آبادی فرزند آقا سید مصطفی مرحوم ۶- حاجی میرزا عبدالله واعظ. بعد از حضور آقایان یک ساعت اجازه نطق مرحمت فرمایند و اطفال را حاضر کنند ببنیم و خرده‌ریز اسبابی در شهر بانی و کربلا دارم آنها را بخواهید به اطفال بدهید.

محل امضای احمدی پس از اتمام نامه و خواندن آن، نماینده دادستان هم اظهار نمود: انجام تقاضای شما برای ملاقات این اشخاص مقدور نیست امانت خودتان را با حضور افسران شهر بانی به ما رد کنید. احمدی اظهار داشت: پس استعده دارم یک ساعت اجازه نطق به من بدهید تا بیگانه‌های خود را به مردم ثابت کنم. این تقاضا هم در اثر عدم تطبیق با مقررات قانونی و ضیق وقت مورد قبول واقع نشد.

۲۹ آبان
مرضی قلی بیات (سهام السلطان) پس از کناره‌گیری محمد ساعده مأمور تشکیل کابینه شد.

۵ آبان
از سوی حزب توده راهپیمایی بزرگی در تهران علیه دولت محمد ساعده برگزار شد. هدف از این راهپیمایی واداشتن دولت به اعطای امتیاز استخراج نفت شمال به شوروی بود.

۱۸ آبان
کابینه محمد ساعده که در ۲۷ اسفند ۱۳۲۲ تشکیل شده بود، به کار خود پایان داد.

۱۹ آبان
روزنامه مردم ارگان حزب توده در حمایت از واگذاری امتیاز استخراج و بهره‌برداری از نفت شمال به شوروی نوشت: «نواحی شمالی ایران در حکم حرم امنیت شوروی است و دولت آن کشور از نظر امنیتی در ایران منافع جدی دارد.»

۱۰ آذر
۱۰ شهر آذربایجان امروز شاهد تظاهرات مردم بود. تظاهراتی که حزب توده معرکه‌گردان اصلی آن بود.

۲۸ آذر
چرچیل نخست‌وزیر انگلستان ضمن مخالفت با خارج ساختن قوای انگلیس از ایران، گفت: «راحت می‌توانیم قوای خود را از ایران خارج سازیم ولی بازگرداندن مجدد آنها به ایران بسیار مشکل خواهد بود.»

۱۱ دی
«آنتونی ایدن» وزیر امور خارجه انگلیس در نامه‌ای به چرچیل نخست‌وزیر کشورش تصریح کرد جز خروج از ایران یا تانی با روس‌ها برای تقسیم ایران به حوزه نفوذ دو کشور مانند آنچه که در ۱۹۰۷ به وقوع پیوست چاره دیگری در قبال ایران نداریم.

۱۵ اسفند
بسیاری از دولت‌های جهان از جمله ایران به دعوت متفقین، برای شرکت در کنفرانس سانفرانسیسکو که هدف از تشکیل آن تنظیم منشور ملل متحد است دعوت شدند.

۱۳۲۴
۱۹۴۵
گردآوری: محمد گرشاسبی

درد پنی سیلین به ایران

برای اولین بار پنی سیلین یعنی همان داروی قابل ملاحظه‌ای که چند سال پیش بوسیله دو عالم بریتانی فلیمینگ و فلوری کشف گردید وارد ایران می‌شود. مقداری تقریباً برای معالجه سی بیمار اخیراً با هواپیما جهت معالجه بیماران غیر نظامی در این کشور وارد شده است و انتظار می‌رود که در آ آینده مقادیر دیگری تدریجاً به ایران برسد. نظر به اینکه در ایران قریب ۱۲ میلیون نفر اهالی کشوری وجود دارد لذا این دارو در معالجات بسیار نادری به کار خواهد رفت. دلیل کمیابی پنی سیلین دو چیز است. اول آنکه تهیه آن بسیار دشوار و گران می‌باشد.

دوم آنکه طبیعتاً نیروهای جنگی برای استفاده از این دارو حق تقدم داشته و مقادیر زیادی لازم دارند. اداره اقتصاد خارجی دول متحده امریکا پنی فرانسه را تحت نظارت کمیته مستشاران پزشکی خاورمیانه گذارده و این کمیته چنین اعلام داشته است که نظر به اینکه مقدار بسیار کمی از این دارو در دسترس است لذا فقط برای معالجه بیمارانی داده می‌شود که

دچار امراض شدید عفونی بوده و زندگی آنها در خطر باشد و ضمناً مسلم باشد که این دارو آنان را معالجه می‌کند و قبلاً هم در معالجه بیمار داروهای سولفا به کار رفته و نتیجه‌ای گرفته نشده باشد. باوجود این بیم آن می‌رود که فقط عده بسیار معدودی که در این وضع قرار گرفته‌اند بتوانند آن استفاده کنند. این کمیته فهرستی از بیماری‌های عفونی منتشر کرده و ضمناً این موضوع را تأکید کرده که پنی سیلین تمام امراض را مداوا نمی‌کند و در بسیاری از بیماری‌ها مانند اسهال و حصبه بی‌اثر است. در ایران پنی سیلین فقط در بیمارستان رازی و بیمارستان سینا در تهران و بیمارستان شرکت سهامی نفت انگلیس و ایران در آبادان که مراکز معالجه پنی سیلین تشخیص داده شده به کار خواهد رفت. دو کمیته نظارت داخلی پنی سیلین تشکیل شده تا این کمیته‌ها تصمیم بگیرند که چه بیماری بوسیله این دارو در مراکز نامبرده تحت معالجه قرار گیرد. کمیته نظارت پنی سیلین از پزشکان سهامی نفت انگلیس و ایران - آبادان به دست آوردند. روزنامه ایران - دوشنبه ۱۵ آبان ۱۳۳۳

آقای پروفیسور ابرلین، آقای دکتر ددیویس، کمیته نظارت پنی سیلین آبادان از آقای دکتر اوچند، دکتر دیویس و دکتر ج. جیسون تشکیل گردیده است. به این کمیته‌ها دستور داده شده فقط تقاضاهایی را بپذیرند که از طرف پزشکان معالج بیماران محتاج به این دارو می‌رسد. پزشکان می‌توانند اطلاعات بیشتری راجع به بیماری‌های مهلک عفونی که ممکن است با این دارو معالجه شود را از طریق دریافت اوراق درخواست به وزارت بهداشت یا اداره بیمارستان‌ها در میدان بهارستان و یا این اوراق را از بیمارستان شرکت سهامی نفت انگلیس و ایران - آبادان به دست آورند. روزنامه ایران - دوشنبه ۱۵ آبان ۱۳۳۳

علیهضرت محمد رضا شاه پهلوی رئیس حکومت فرانسه را در تالار آینه پذیرایی و خیلی صمیمانه با معظم له مذاکراتی فرمودند. شب یکشنبه به افتخار ژنرال دوگل در سفارت فرانسه ضیافتی به شام داده شد. ژنرال دوگل و همراهانش روز دوشنبه ساعت ۱۲ و نیم از تهران بوسیله هواپیما حرکت نمودند. روزنامه اطلاعات - سه شنبه هفتم آذر ۱۳۳۳